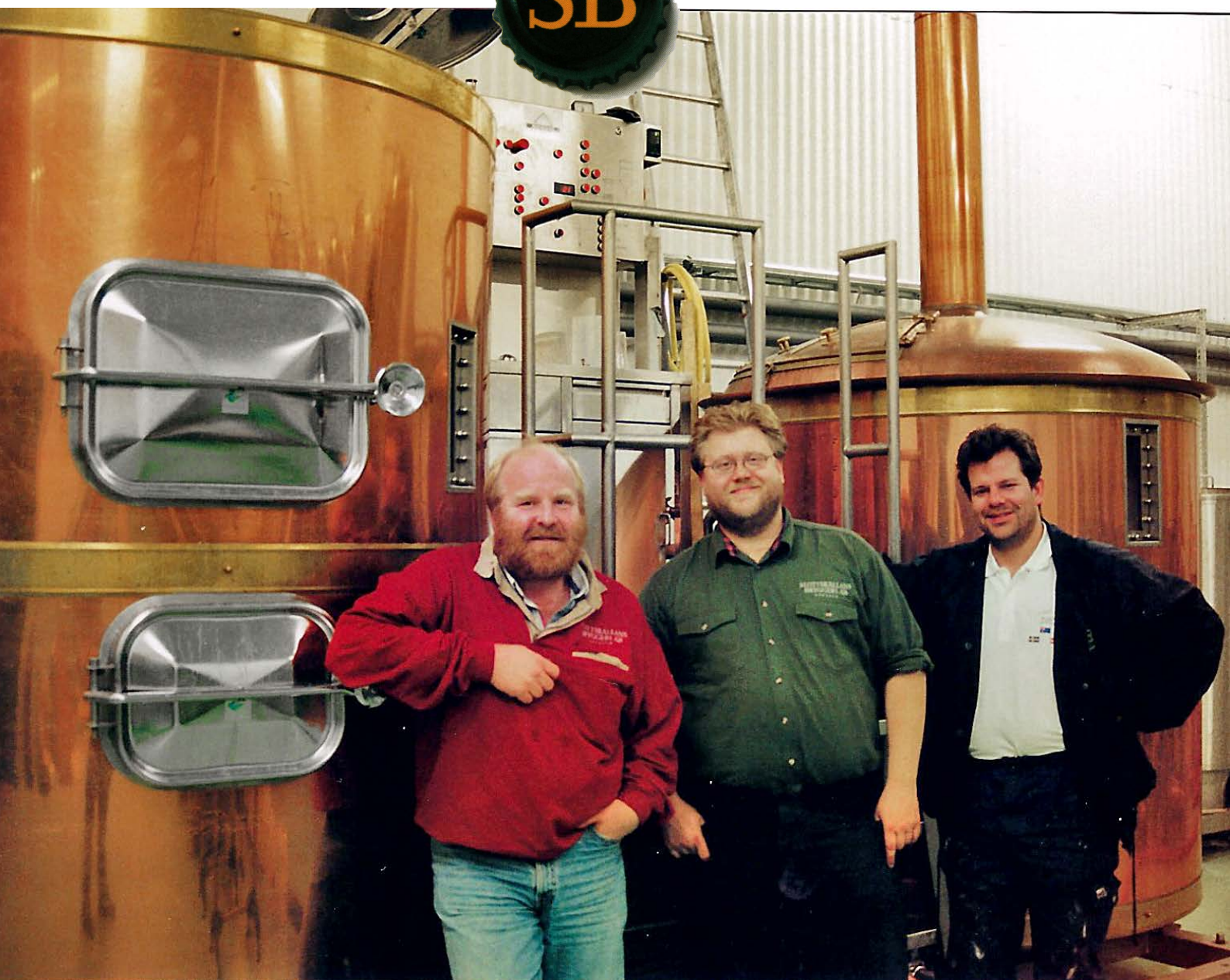

Bryggeriklubbens medlemsblad

1
2022

Bryggeriklubben 40 år

Bryggeriklubben

Föreningen för samlare och bryggeriintresserade

Klubben bildades 1982 och består av personer bosatta i Norden med ett aktivt intresse för bryggeriindustrin

Styrelse

Ordförande: Magnus Karlsson
Kanonvägen 7, 792 96 Våmhus
Tel: 070-33 07 026

Kassör: Per-Olof Ström
Trandaredsgatan 99, 507 61 Borås
Tel: 033-15 52 23, 070-212 52 23

Sekreterare: Claes Svensson
Ekedalsvägen 119, 177 59 Järfälla
Tel: 070-445 24 58

Ledamot: Anders Forsell
Skogsmossen 434, 732 72 Fellingsbro
Tel: 070-720 74 90

Webbredaktör: Ingmar Strannevik
Bräckan 1, Tomten, 458 97 Högsäter
Tel: 0768 – 66 12 25

Kontakta styrelsen:
info@bryggeriklubben.se
Webbplats: www.bryggeriklubben.se
Bankgiro: 5304-6942
Kontonummer (Swedbank):
8032-5, 4067844-3
SE77 8000 0803 2500 4067 8443 SWEDSESS

Framsidan:

Slottskällans bryggeri i
Uppsala 1998.

Foto: Anders Forsell

Medlemsavgift 2022:

Medlem 250 kr/år

Medlem inkl etikettutskick
400 kr/år

Stödjande medlem 200 kr/år

Sponsor 300 kr/år

Medlemsbladet
utkommer med
fyra nummer per år.

Manusstopp:
1/2, 1/5, 1/8 och 1/11

Redaktör: Anders Forsell

Tuffe

Vår samlarförening har förlorat en av sina största profiler, Torulf Jansson, som tidigt på morgonen den 7/1, tragiskt somnade in, efter en längre tids sjukdom.

Personligen träffade jag honom för så länge sedan att han kom att bli en av de klubbmedlemmar jag känt längst och besökt flest gånger. Ni som kände ”Tuffe”, som han väl av de flesta var känd som, vet liksom jag, att han var en varm humanist, men också superseriös samlare av allsköns svensk bryggerireklam och hade en imponerande samling av ölglas, mössmärken, askfat, underlägg, skyltar, ölbackar, serveringsbrickor... Ja, listan kunde göras oändligt lång, men det kvardröjande för mig när jag skriver dessa rader, är inte hur bra och imponerande hans samling var, för det var den sannerligen - utan hans medmänsklighet och naturliga värme.

Tuffe jobbade bland annat som lokförare i många år innan pensionen och brann dessutom för fjärilarnas värld, en värld han gärna delade med sig av – vem hade förresten en aning om att 90 % av alla fjärilar var nattlevande! Det kommer finnas ett stort tomrum efter vår käre samlarkollega som vi gemensamt, när vi träffas igen på våra träffar, kommer behöva fylla men jag är övertygad att vi klarar det och att vi får trösta varandra och minnas Tuffe som den fina och härliga person han var.

Vila i Frid, Torulf ”Tuffe” Jansson

Ronny Ohlsson, Malmö

Anrika bryggerier i Uppsala

Uppsala bayerska bryggeri

Det har funnits en hel del bryggerier i vår fjärde största stad Uppsala. De flesta var små hantverksmässiga familjeangelägenheter. Det överlägset största som fanns var Uppsala bayerska bryggeri som grundades redan 1865. Det var baron Von Düben som, tillsammans med bl a kryddkramhandlare Söderman, viktualiehandlare Törnlund, spannmålshandlare Grönbeck och lantbrukare Olofsson, initierade aktiebolaget. Det som gjorde att den industriella Uppsaeliten vågade satsa på ett bryggeri var den stora nyheten från Tyskland, det bayerska ölet. Ökad kunskap om jäsningsprocessen och hygien gjorde att bryggerinäringen blomstrade och var värd att satsa på. Det plus att brännvinsdrickandet sågs som en stor fara för folket, då var ölets svagare alkoholkaraktär bättre för folkhälsan.

Näväl, det nya aktiebolaget köpte loss Von Dübens gamla bryggerifastighet för 11000 riksdaler riksmünt och satte kryddkramhandlare Söderman på den verkställande direktörsposten. I köpet ingick också ett lager med 28186 kannor bayerskt öl, 3712 kannor svagdricka samt korn, malt, harts, kork och ekvirke.

Bryggmästaren var kanske den viktigaste personen på bryggeriet och det gällde att ha en som var duktig. Von Düben hade till sitt tidigare bryggeri anlitat en tysk bryggare från Reichenberg, Leonhard Zorn som för övrigt bar upphovet till en av landets mest kända konstnärer, Anders Zorn. Han fick dock inte plats på det nya bayerska bryggeriet. Första bryggmästare var Pehr Sjögren som lärt sig yrket av den välkände bryggaren Anders Bjurholm i Stockholm. Han var dock inte att lita på utan bryggmästare Schmidt i Stockholm hade överinseende över verksamheten. Bryggmästarna byttes dock ut i snabb takt, om det bara berodde på att de inte höll måttet eller om det var något annat låter vi vara osagt. Först 1875 anställde bryggeriet en stabil mästare. Det var norrmannen Kristian Kaatorp som fick uppdraget och höll det ända in på slutet av 1900-talets första decennium. Det var dock ingen dans på rosor för Kaatorp heller. För det mesta var det dock god kvalitet på ölet, men ibland var det klagomål på ölets dåliga beskaffenhet. När det var som sämst blev han faktiskt avskedad för att återanställas ett par månader senare.

Även om det inte finns så mycket att säga om den övriga personalen på bryggeriet så fanns där tunnbindare, dalkullor, stalldrängar och utkörare. I början av verksamheten stod det skrivet att personalen skulle få en del naturförmåner såsom t ex fri svagdricka. När det gällde starköl så var bryggeriet lite snålare, där var det utlämning bara mot betalning. Förutom tunnbindarna som erhöll 6 halvbuteljer öl per man varje vecka. Bryggmästaren hade ju så klart maltdrycker till husbehov också. Däremot var styrelsen mån om personalen och ställde upp med lån eller gåvor om arbetarna råkat ut för någon kris eller dödsfall. T ex fick

bryggeriarbetarna Andersson och Carlsson dela på 400 kronor efter de hade råkat ut för en eldsvåda och försummat sin brandförsäkring.

Nu undrar ni säkert om det bara tillverkades tyskt öl på bryggeriet, men det fanns både gammalt svensk-öl, svagdricka och sockerdricka i utkörarnas hästvagnar. Det bayerska ölet var dock det viktigaste och tidvis så var efterfrågan så stor att det till och med tog slut. Till exempel sommaren 1875 var bryggeriet tvunget att göra en överenskommelse med Stockholms bryggeri om leverans av öl som skulle fortgå tills den nya tillverkningen kunde släppas ut.

Verksamheten höll igång och frodades under första halvan av 1900-talet. Bl a så startade bolaget Apotekarnes vattenfabrik i Uppsala som tillverkade läskedrycker samt flera dotterbryggerier såsom Norrtälje ångbryggeri och Östhammars bryggeri.

Under 1920-talet började Stockholmsbryggerier intressera sig för det Bayerska bryggeriet i Uppsala och redan 1926 hade de tagit över aktiemajoriteten. Koncentration av verksamheter låg i tiden och när Stockholmsbryggerier gick samman med Pripps & Lyckholm 1964 och bildade Prippsbryggerier, så kom Uppsala

bayerska bryggeri också att tillhöra den stora koncernen. Nedläggning hotade och 1967 blev det verklighet. Ca 170 anställda blev av med jobben och Uppsala en verksamhet fattigare. Trots en del protester så revs också de gamla bryggeribyggnaderna i början av 1980-talet. Dock finns ett gammalt bostadshus kvar vid hörnet av Svartbäcksgatan och Klostergatan som tillhörde bryggeriet.

Och även om bryggeriet är nerlagt och rivet så finns den gamla gjutjärnsskylten kvar på plats över porten på Klostergatan, inte så långt ifrån vårt hotell på Dragarbrunnsgatan. Kanske som ett tecken på att det ska komma nya tider för bryggeriverksamhet i staden. Och de nya tiderna är redan här.

Kölnan på Uppsala bayerska.

Bryggeriet Holmen

Bryggeri med anor från 1700-talet. Först låg det på en holme i Fyrisån och till slut flyttade det till Säbygatan 3. Där står det gamla bryggerhuset kvar än idag. Bellman lär ha besökt bryggeriet, iallafall har han besjungit bryggaren Kyronius i Fredmans sånger nr 28.

Under mitten av 1800-talet tillverkades mest svagdricka, men också svensköl. På 1940-talet gjordes även läsk i bryggeriet, medans ölproduktionen avtog. I slutet av 1960-talet lades bryggeriet ner.

Fredmans sånger N:o 28 (första strofen)
Tre remmare

Movitz skulle bli student;
han Uppsala betrakta,
börja mumla excellent
grammatica contracta;
dum och tjock,
hick hæc hoc
han sig genast lärde,
hyrde sig en svarter rock,
Kyronii öl förtärde.

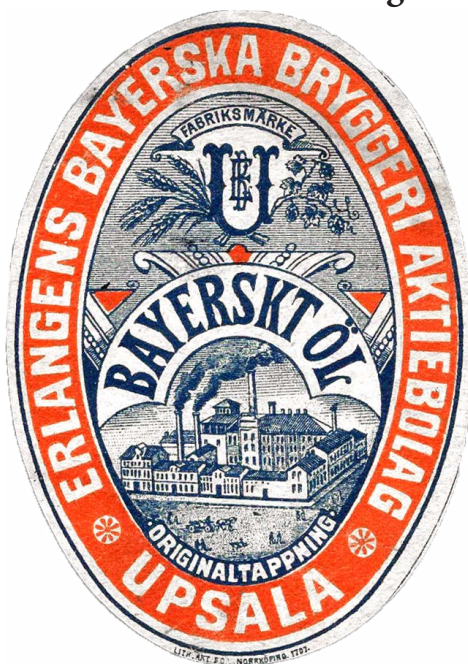
Beijnoffs bryggeri

Ägdes av en av Uppsalas inflytelserika män. Beijnoff var bl a ledamot av stadens första stadsfullmäktigeförsamling. Beijnoff var rik och välbärgad, men bryggerirörelse var liten. 1892 tog allting slut eftersom han begick självmord.

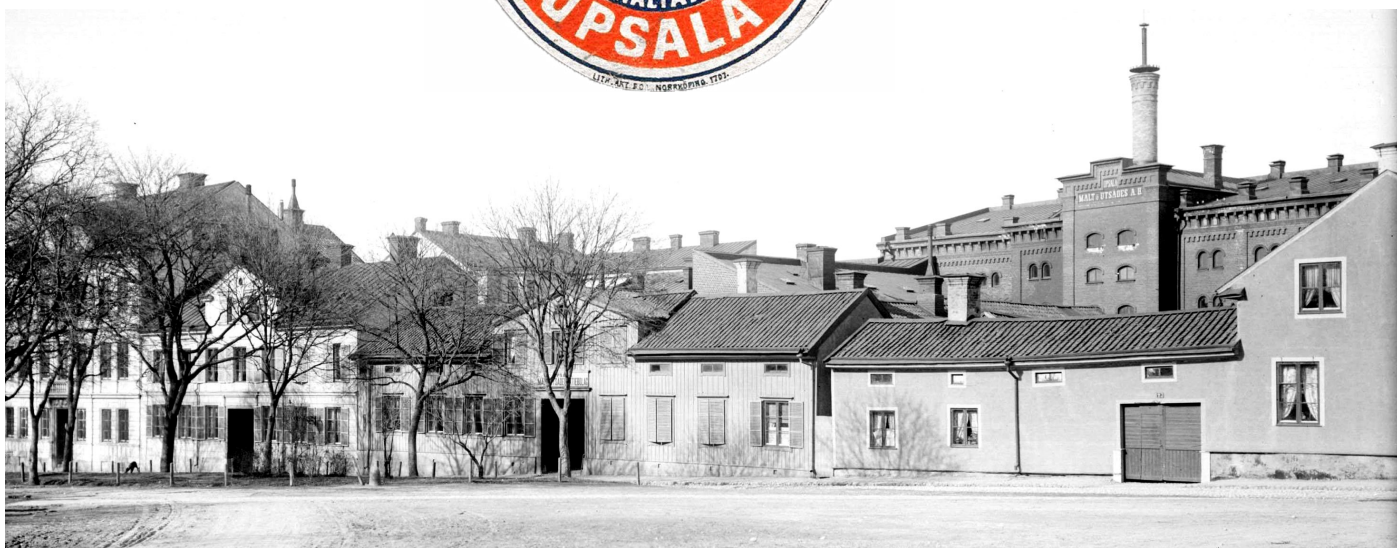
Björklunds bryggeri

Tunnbindare Björklund vid det bayerska bryggeriet som tog över Beijnoffs verksamhet efter dennes självmord. Tillverkade Svensköl, svagdricka och sockerdricka samt lageröl och pilsner. Dessutom erbjöd de Svensköl och korv på sitt utskänkingsställen bredvid bryggeriet. Verksamheten höll på fram till 1940-talet.

Erlangens bayerska bryggeri

Den stora konkurrenten till Uppsala bayerska som startades redan 1864 och blev aktiebolag 1882 efter succén med det bayerska ölet. Aktiebolaget upplöstes 1900 efter det att bryggeriet drabbats av en eldsvåda.

Erlangens bayerska bryggeri 1901.

Lindroths bryggeri

Startades 1860 av Eric Lindroth på Svartbäcksgatan, samma gata som Uppsala bayerska sedan låg vid. Här gjordes pilsnerdricka, svagdricka och läskedryck ända fram till början på 1900-talet då verksamheten upphörde.

Waléns bryggeri

Som låg vid Bäverns gränd och hade en öltappningsbutik. De tillverkade Svensköl och svagdricka åren runt förförre sekelskiftet.

Storvreta bryggeri

Startades 1926 i Rasbo som numera tillhör Uppsala kommun, tillverkade läskedrycker och svagdricka ända fram till 1980 då verksamheten lades ner.

Bryggerifirman Arnberg & Sterner

Startade sin verksamhet på 1890-talet och tillverkade framgångsrikt lageröl, Svensköl, pilsnerdricka, isdricka, lagerdricka och svagdricka. På andra sidan sekelskiftet kom verksamheten i ekonomisk nöd och bryggeri Holmen tog över företaget.

Apotekarnes förenade vattenfabriker

Startades på slutet av 1870-talet, då var tiden mogen för farmaceutiskt försvarbara drycker. Uppsalaapotekaren Westerdahl var chef för verksamheten som huserade i Gamla Observatoriet ända fram till 1930-talet, men då hade Uppsala bayerska tagit över regin.

Von Dübens bayerska bryggeri

Som var föregångaren till Uppsala bayerska bryggeri och startades på 1850-talet och avvecklades när det stora bryggeriet bildades. Det var här Leonhard Zorn var bryggmästare ett tag.

Wappengrens bryggeri

Med anor från 1780-talet och verksamheten höll på till 1910.

Uppsala ångbryggeri, Svartbäcks bryggeri, JA Berlins bryggeri och Lundells bryggeri är några namn som dyker upp, men utan någon information. Vet du något om dessa bryggerier eller vet du något om några andra bryggerier som vi inte nämnt här? Hör av dig till oss så kan vi skriva några ord om dessa också.

Claes

Källor:

uppsalaindustriminnesforening.se

"Och gott öl kom och gott öl for" Davidsson, Åke, Årsboken Uppland

rolandagius.se

Samlarprofilen

Medlemsprofil nr 4

Äntligen är det dags att presentera medlemsprofil nr 4. Vi beger oss denna gång till norra Småland och Huskvarna. Där finns en erfaren samlare som började samla, men slutade och började igen.

Vad heter du?

Henrik Unnerbrant

Var bor du?

Huskvarna

Hur länge har du samlat på breweriana?

Började samla ölburkar som barn i mitten/senare delen av 70-talet.

Varför startade du med samlandet?

Tyckte ölburkar var fina. Efter några år började jag samla etiketter och skrev till utländska ambassader i Stockholm för att få adresser till bryggerier världen över. Blev som en resa ut i

världen och få brev med etiketter från exotiska länder.

1980 fick jag Plm:s "Boken om burken" av bryggeri ägaren Nils Gäre på Nässjö bryggeri och i och med detta så blev jag frälst och samlarmanin blev ett faktum. Började annonsera och leta burk överallt och lyckades bygga upp en i stort sett komplett samling svenska ölburkar med några få undantag i mitten av 80-talet.

I och med detta fick jag nya kompisar över hela Sverige med det gemensamma intresset ölburkar. Goda vänner för livet.

1990 träffade jag Lotta som jag är gift med sedan 25 år och har 3 söner med. I och med detta sålde jag min burksamling och trodde samlandet var över men efter några år tog det fart igen med ölglas, reklam, ölburkar igen och Lotta har tack och lov alltid varit positivt inställd till mitt samlande då hon själv samlar äldre julsaker, gillar att springa på loppisar och

antikmarknader. 1994 lyckades jag komma över en etikettsamling av en ren slump när jag skulle kolla på ölglas i Skara i Västergötland. Mannen som hade glaset hade en kompis som jobbat på bryggeriet Nordstjernen Skövde och han hade lite bryggeriprylar så vi åkte hem till honom. Mannen tar då fram två stora tjocka album som såg mycket gamla ut. Han hade hittat dessa i en container på 50-talet då man röjde ut lokaler på Skövde bryggeriet. Det visade sig att dessa album var Theodor Egnells etikettsamling med prylar inklistrade etiketter och alla etiketter var före 1910, dom flesta från 1880-90-talet. Han var bryggeriägare till bla Skara bryggeri och Nordstjernen Skövde. Totalt var det nog uppåt drygt 3000 öletiketter vilket gjorde att jag fick en grundplåt att bygga upp en etikettsamling. Efter detta var jag helsåld på etiketter och har nu byggt upp en mycket omfattande öl, läsk och svagdricks samling.

Hur länge har du varit medlem i Bryggeri-klubben?

Sedan 1992. Kände Sören Borgström sedan mitten av 80-talet då han också samlade ölburkar. 1992 blev jag också medlem i bryggeri-klubben och började åka på möten. Initialt var det då ölglas, reklam mm men senare etiketter.

Vilka är dina samlarintresset?

Äldre svenska läsk och öletiketter före ca 1980. Har inte riktigt fastnat för nyare etiketter från alla dessa microbryggerier. Utländska öletiketter sk pre-war dvs före andra världskriget. Äldre ölburkar i plåt primärt svenska men även utländsk med fin design. Äldre bryggerireklam.

Vilket samlarobjekt är din ögonsten?

Jättesvårt men visst finns det några favoriter bland etiketter och ölburkar och reklam, se bilder.

Bästa samlarminne?

Finns så många trevliga minnen men alla trevliga samlarmöten i Sverige, Danmark och

Tyskland i både bryggeriklubbens och Söfs regi samt Fort samlarförening i Danmark under numera avlidna Erik Brorsens ledning.

Hur mycket tid lägger du ner på ditt samlande?

Ja det blir en hel del då jag är flitig med att annonsera och åker runt mycket och kikar på samlingar och ibland blir det jackpot även om det blir svårare och svårare att hitta äldre breweriana. Mycket utav denna kulturhistoria har slängts under åren då inte folk har kunskap att tex etiketter är något att ha.

Vad är det bästa respektive det svåraste med att samla breweriana?

Det bästa är alla fina vänner man fått samt breweriana är vardagshistoria, design, geografi, nostalgi, årtal, kultur. Något som ofta ickesamlare har svårt att förstå. Det blir en livstil.

Vilka 3 favoritdrycker tar du med dig till en öde ö?

Pilsner urquell från fat

Mahrs bier Bamberg

Julmust

Vilket är ditt bästa råd till andra samlare?

Begränsa dig både när det gäller etiketter, ölburkar, ölglas mm. Annars blir samlingen oöverskådlig. Samla tex viss stad el region, land, bryggeri, enbart nyare Micros el äldre . I alla fall till och börja med.

Vi tackar Henrik för hans intressanta svar och ser fram emot nästa medlemsprofil i kommande nummer av Bryggeriklubbens medlemsblad. Kanske är det just du som blir profil nr 5. Det hoppas vi på iallafall.

En av Henriks favoriter, S:t Eriks skylt.

Öltunnekastning

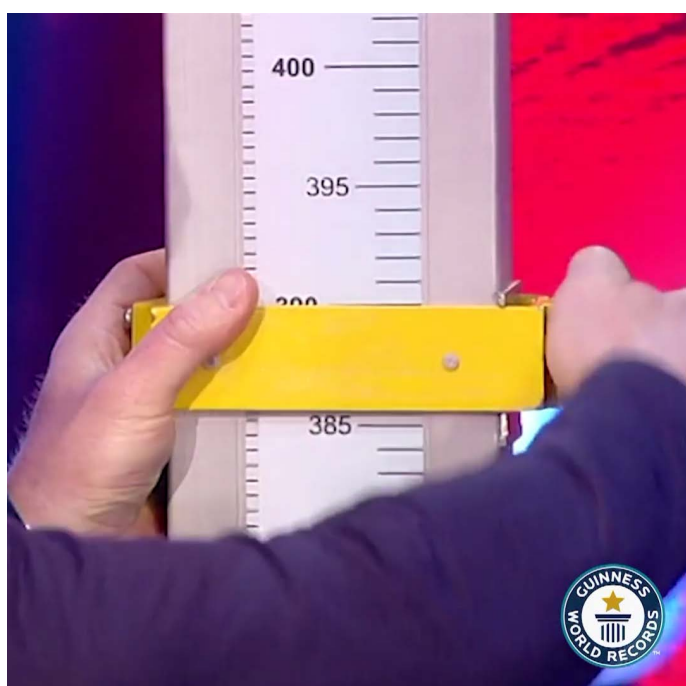
Världsrekord i öltunnekastning firar 10-årsjubileum.

I år firar Bryggeriklubben 40-årsjubileum. Det är så klart värt att firas, men det finns andra jubileum som är relaterade till öl att uppmärksamma också. T ex att det kvinnliga världsrekordet att hiva en öltunna över en stavhoppssribba från 2012 firar 10 år. Det var den ukrainska multisportaren Nina Geria som efter en strävsam kamp med det finländska esset Kato Louto till slut lyckades häva sin öltunna hela 3 meter och 90 centimeter upp i luften. Allt utspelade sig i den italienska tv-shoven "Lo show dei record" i Rom. Programmet som sponsras av Guinness World Record gick av stapeln den 12 mars 2012. Geria som har utsetts till världens starkaste kvinna har också rekordet i att lyfta den tyngsta stenen, 120 kg. Detta gjorde hon innan hon halkade in på öltunnekastning.

Nu är den stora frågan dock vem i vår jubilerande klubb som skulle kunna utmana Nina Geria för att slå rekordet som hamnade på nästan 4 meter?

Känner du till något annat öltrekkord som vi skulle kunna ta upp i medlemsbladet? Kanske står du själv för något oslagbart rekord som du vill berätta om, tveka isåfall inte en sekund utan berätta för oss så berättar vi för alla andra.

Claes

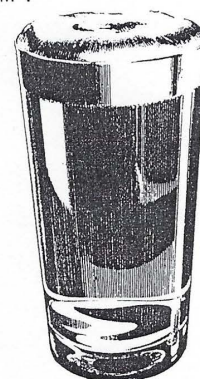
Maltet ger styrka

Humlen ger aptit

Jästen ger spänst

Få drycker ha så mångsidiga egenskaper som ölet. Ölet är först och främst **stärkande** genom sitt rika innehåll av malt; näringen från 1400 fullmogna malkorn ingår i ett glas öl — öl är "bröd i flytande form".

Den friska angenämt beska humlesmaken retar aptiten och befördrar matsmältningen. Jästämnen i ölet bidraga även till kroppens välbefinnande.

ÖL

god, nyttig dryck

Rekordfloppen

Vad är dina samlarobjekt egentligen värda? Det är ingen lätt fråga att svara på. Det beror på många olika faktorer. Marknaden sätter priset och något som är till synes helt värdefullt i den enes öga, blir till något helt ovärderligt i någon annans.

Ett exempel på den svenska traderamarknaden är den halvtorra Carnegie portern från mitten av 60-talet som gick för hela 25000 kr för några år sedan. Visst är burken ovanlig, men är den värd så mycket pengar? Ja, för någon var den det, var och en får så klart bestämma själv hur mycket den vill lägga ner på sina dyrgripar.

Hursomhelst så finns det andra exempel som spränger Carnegiegränsen med råge. I mitten av det första decenniet på 2000-talet lades en full engelsk ölflaska ut på eBay. Flaskan var från 1850-talet och förväntades av säljaren att gå för stora pengar. Priset blev dock i sammanhanget blygsamma US \$300 allt på grund av ett oförlåtligt misstag. Säljaren hade stavat fel på ölets namn. Istället för Allsopp's stod det Allsop's och därför var det bara 2 potentiella köpare som hittade det exklusiva objektet. Köparen som förstod att han hittat ett fynd lade snabbt upp objektet till försäljning igen, denna gång med rätt stavning. Auktionen drog till sig 157 stycken budgivare och landade på smått otroliga US \$503300. Så det gäller verkligen att kolla av flera gånger hur du beskriver dina dyrgripar som du säljer om du någon gång vill sälja dina objekt så klart.

Allting bra, skriverier i tidningar över hela världen och säkert läste du en notis om försäljningen också. Massor av pengar på kontot och frid och fröjd.

Nja kanske ändå inte riktigt. Den person som vann auktionen hade dock inte rent mjöl i påsen. Han vägrade betala och köpet gick till den som la det näst högsta budet som i sin tur inte gav sig till känna snabbt nog efter erbjudandet om en andra chans till köp. Flaskan förblev osåld.

På forum runt om på nätet diskuterades affären livligt mellan olika intresserade ölkännare. Det höga priset var en sak, men snart kom en annan aspekt in i bilden. Var flaskan en fejk? Flaskan var säkerligen från angiven period, men det var något med etiketten som satt på flaskan. Någon hade uppmärksammat att det stod "Trade Mark" på etiketten, vilket inte började användas förrän i början på 1900-talet. Ett rekorddyrt objekt som inte var den riktiga varan. Det gäller att vara uppmärksam.

En god historia som visade sig bli ett antiklimax. Visst är det möjligt att sälja saker till andra samlare och visst köper man saker för att utöka sin samling, men det roligaste sättet att få nya objekt är ändå att byta med varandra.

Claes

Museum Quality ALLSOPP's ARCTIC ALE 1852 SEALED/FULL!!!
RAREST Historic Beer in the World! AMAZING HISTORY!!!

Bidder or seller of this item? [Sign in](#) for your status

Bidding has ended for this item

1 of 12

Supersize

Winning bid: **US \$503,300.00**

Ended: **Aug-12-07 19:30:00 PDT**

Shipping costs: **FREE**
Standard Flat Rate Shipping Service
Service to [United States](#)

Ships to: **Worldwide**

Item location: **Tulsa, Oklahoma, United States**

History: [157 bids](#)

Winning bidder: [v00d004sc0re](#) (36 ★)

You can also: [Email to a friend](#)

Bryggeriklubben

Inbjuder till bryggeribesök, årsmöte, auktion och bytesmöte.

Vårmöte 23 april 2022

Den här gången är det Uppsala som ska få glädjen att hysa in Bryggeriklubben för vårens möte som tillika är årsmöte.

Det finns flera nya bryggerier i Uppsala och vi har bokat in oss på Uppsala brygghus för en rundvandring och ölprovning med tilltugg.

Boendet är på Duvans hotell och konferens som ligger ca 10-15 minuters promenad från bryggeriet. Där kommer vi också att ha årsmöte, auktion och bytesmöte.

Kostnader:

Bryggeribesök på Uppsala brygghus 550 kr, inklusive ölprovning av 10-12 olika sorter och matig smörgås, (välj när du anmäler dig mellan rostbiff, skagen eller vegetarisk). Besöket pågår preliminärt mellan 13-16.

Boende på Duvan hotell & konferens. Hotellet har alkoholrättigheter och har försäljning under möteskvällen.

- 2 nätter, fredag-söndag, del i dubbelrum inklusive frukost, **970 kr** per person.
- 1 natt lördag-söndag, del i dubbelrum inklusive frukost, **500 kr** per person.

Anmälan:

Till Claes Svensson via e-post: claes.svensson@jarfalla.se eller mobil 0704452458.

I samband med anmälan så betalas summan in för boende och bryggeribesök på bankgiro **5304-6942**. När betalningen är gjord är anmälan fullständig och bindande. Vi vill ha anmälan senast torsdagen 31 mars.

I händelse av ytterligare restriktioner pga pandemin kan upplägget komma att ändras. Vi informerar er löpande om förändringar vi behöver göra.

bryggeriklubben.se
info@bryggeriklubben.se

1982-2022

40 år

uppsalabrygghus.se

[marstagatan 10, Uppsala](http://marstagatan10.se)

samariterhemmet.se
Dragarbrunnsgatan 69